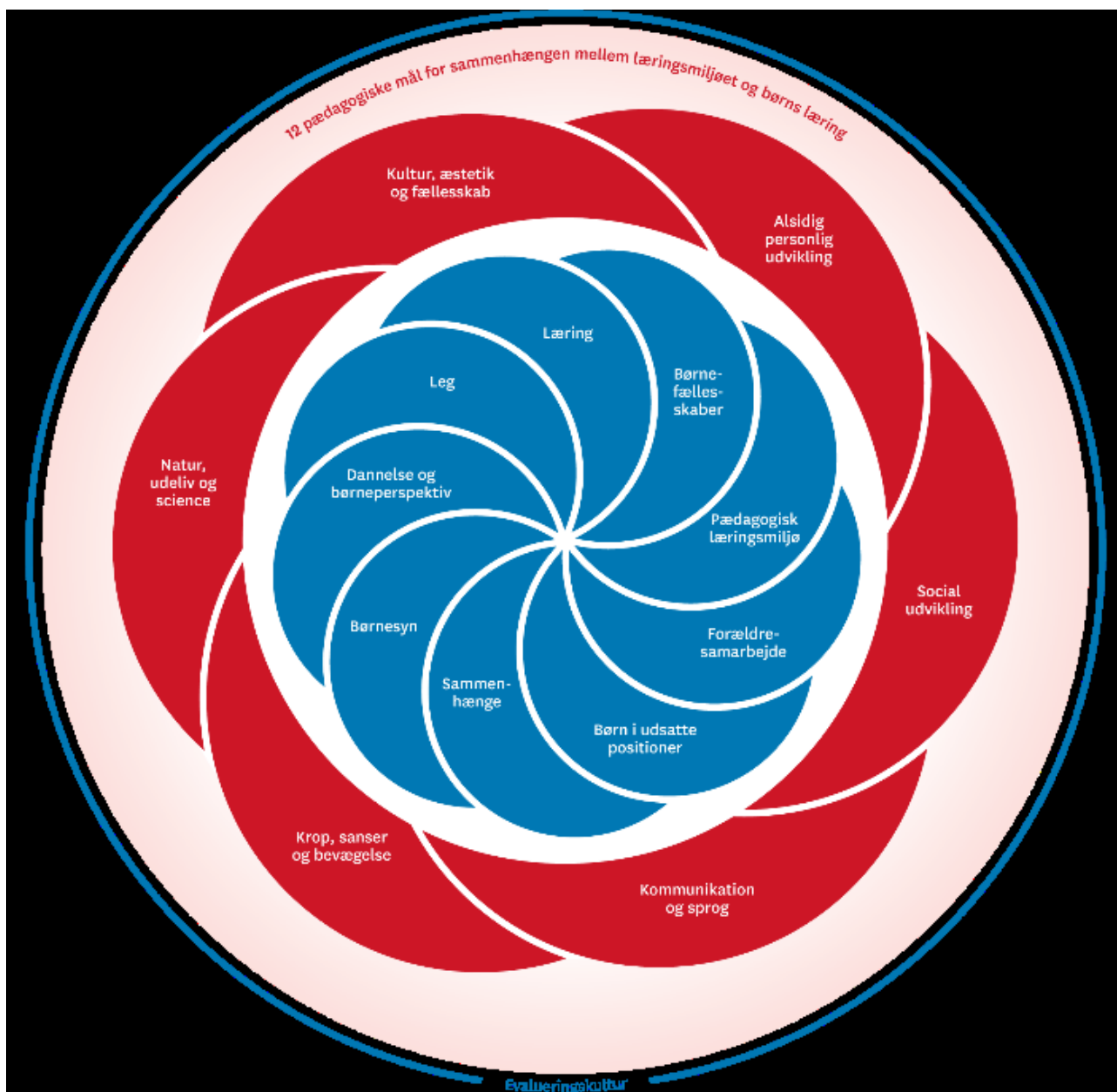

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

Pædagogisk læreplan for det selvejende dagtilbud Børnegården Sct. Anna

Forår 2021

1

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

Den styrkede pædagogiske læreplan

Indledning

Alle dagtilbud i Danmark skal udarbejde en skriftlig pædagogisk læreplan med afsæt i bestemmelserne i dagtilbudsloven. Denne skabelon til den styrkede pædagogiske læreplan er udarbejdet i en arbejdsgruppe bestående af dagtilbudsledere, BUPL, FOA, De selvejende dagtilbud, områdechefer og forvaltningen.

Skabelonen er en hjælp til at indfri de krav, der i lovgivningen stilles til den skriftlige pædagogiske læreplan, og er det redskab, som dagtilbuddene i Aarhus Kommune skal bruge til at udarbejde den pædagogiske læreplan.

Det er afgørende, at den styrkede pædagogiske læreplan udarbejdes i og tilpasses en lokal kontekst, så den bliver rammen for al pædagogisk arbejde i dagtilbuddet og et pædagogisk redskab, der understøtter det pædagogiske personales og ledelsens arbejde med at skabe gode pædagogiske læringsmiljøer for børnene. Læreplanen skal samtidig være med til at understøtte sammenhængen i tilbuddene til børnene, de unge og deres familier i lokaldistrikterne.

Temaerne i skabelonen er beskrevet ud fra det fælles pædagogiske grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune. Det pædagogiske grundlag tager afsæt i dagtilbudslovens formuleringer og vores lokale børne- og ungepolitik, 0-18-årsperspektivet, strategier mv.

Ministeriets intention med den pædagogiske læreplan er, at:

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

"... dagtilbuddets pædagogiske læreplan med udgangspunkt i de centrale elementer fra det pædagogiske grundlag og med udgangspunkt i de pædagogiske mål og indholdsbeskrivelser af læreplanstemaerne skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte relevante pædagogiske overvejelser, refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet, herunder sikre at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene m.v."

Ministeriets samlede beskrivelse af rammer for den pædagogiske læreplan er beskrevet i: **"Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold"**, der kan findes på: www.emu.dk/omraade/dagtilbud under overskriften "Den styrkede pædagogiske læreplan".

Udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Inden den pædagogiske læreplan udarbejdes, skal der lokalt i dagtilbuddet tilrettelægges en proces for, hvordan den udarbejdes, hvem der inddrages hvornår, hvordan der arbejdes med den og overvejelser om, hvordan arbejdet med den evalueres. Til at understøtte den proces har Børn og Unge udarbejdet en procesvejledning, der kan bruges som ramme for arbejdet.

Selve skabelonen til udarbejdelsen af den styrkede pædagogiske læreplan er bygget op, så der for hvert tema er en rammesættende tekst fra det fælles pædagogiske grundlag for dagtilbud i Aarhus Kommune. Herefter følger et skrivefelt med en vejledning til, hvad der skal være fokus på og forslag til tre refleksionsspørgsmål, der kan bruges som afsæt for drøftelser, dagtilbuddets beskrivelse af temaet og systematisk refleksion og evaluering.

Indholdet er:

1. Børnesyn
2. Dannelse og børneperspektiv
3. Leg og børnefællesskaber
4. Det pædagogiske læringsmiljø hele dagen
5. Læring og de seks læreplanstemaer
6. Børnemiljø
7. Børn i udsatte positioner
8. Forældresamarbejde
9. Inddragelse af lokalsamfundet
10. Sammenhæng med børnehaveklassen
11. Ledelse
12. Pædagogisk personale
13. Dokumentations- og refleksionspraksis
14. Evaluering

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

1. Børnesyn

Det at være barn har en værdi i sig selv, og i børnelivet skal der være plads, tid og ro til at være barn. Udgangspunktet er, at alle børn trives og udvikler sig, når de har passende udfordringer, ser mening og oplever anerkendelse og social samhørighed i forpligtende, rummelige og givende fællesskaber.

Grundlæggende barnesyn i Børnegården Sct. Anna

Det enkelte barn har krav på at blive mødt med respekt og forståelse for dets egen helt unikke personlighed.

Barnet skal først og fremmest betragtes som aktiv i sin egen udviklings- og læreproces og ikke som objekt for andres krav til kvalifikationer og kompetencer.

Hvert enkelt barn tilegner sig gennem livet forskellige erfaringer og vi har den grundlæggende opfattelse, at vi lærer hele livet.

Vi betragter udviklingen af det enkelte barns alsidige personlighedsudvikling som fundament for barnets øvrige udvikling.

Alle børn skal opleve sig set og hørt. De skal opleve interesse og omsorg fra andre børn og voksne. Vi arbejder med en børnekultur, hvor børnene vil hinanden og har lyst til samvær og nærvær. Vi ønsker, at både børn og voksne kan være fokuserede og hvile i nuet. Vi skaber rum til og vi respekterer børnenes behov for at kunne fordybe sig.

Alle børn skal opleve eget værd som menneske. Vi ser det enkelte barn som det er og respekterer dets personlighed. Vi arbejder med at skabe psykisk robuste børn. Vi ønsker børn, som er robuste nok til at kunne og turde fejle.

Relationer mellem børnene indbyrdes og mellem børn og pædagogisk personale har stor betydning for børnenes udviklingsproces. I den pædagogiske planlægning og over hele dagen har pædagogerne til stadighed fokus på, om alle børn oplever sig inkluderet i fællesskabet og om barnet har en betydningsfuld rolle i fællesskabet.

Det pædagogiske personale anvender daglig refleksion, jævnlige status- og planlægningsmøder til at udvikle den bedste pædagogiske praksis.

Vores dagtilbud er fysisk indrettet således, at der skabes mangfoldige legemiljøer, hvor mindre grupper af børn kan lege uforstyrret.

2. Dannelse og børneperspektiv

Børn skal føle sig set og forstået og opleve at have en demokratisk stemme. Børn skal være aktive medskabere af deres egen læring og udvikling inden for rammer, som de voksne har ansvaret for. Der skal lyttes til børnenes oplevelse af, hvordan det er at være i dagtilbud. Hvordan er deres oplevelse af, om de mestrer, kan finde mening og hører til? Børns oplevelse af indflydelse er en tidlig del af deres dannelsesproces og af udviklingen af demokratisk forståelse.

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

Børnenes ret til medbestemmelse og børnenes tiltagende mestring af eget liv

I takt med alder og modenhed arbejder vi med, at børnene inddrages i dagligdagens begivenheder.

Vi arbejder målrettet med de pædagogiske rutiner, f.eks. måltidet og påklædning, da disse daglige gentagelser og rutiner er umiddelbart genkendelige og meningsfulde for børnene.

Genkendelighed og gentagelse i rutinerne skaber forudsigelighed og tryghed, som giver børnene muligheder for at navigere i deres liv. Børnene ved, hvad der forventes af dem og dette gør dem i stand til at agere.

I vuggestuen vælger børnene i høj grad selv, hvad de vil lege og med hvem. I vokseninitierede aktiviteter er de voksne lydhøre overfor børnenes perspektiver og lader aktiviteterne ændres i forhold til børnenes bidrag. Børnene bliver mødt som ligeværdige deltagere i fællesskabet.

I børnehaven har børnene i vid udstrækning mulighed for deltagelse og indflydelse på både børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter. Pædagogerne lader sig i høj grad inspirere af børnenes påfund og ideer, når de planlægger den pædagogiske indsats. Således at de vokseninitierede aktiviteter også bygger på den aktuelle børnegruppes interesser og behov. I den daglige samling planlægges og behandles emner, som styrker børnenes rummelighed overfor andre, forståelse for demokrati og oplevelse af at være ligeværdige deltagere i fællesskabet.

3. Leg og børnefællesskaber

Fællesskaber udgøres af dem vi er, og det vi laver sammen. Alle børn i dagtilbud skal være en værdsat del af et fællesskab, og fællesskaberne skal have noget at byde på for alle børn.

Børns leg er grundlæggende for deres sociale og personlige læring og udvikling, og legen har en værdi i sig selv. Leg betyder både børns spontane leg på deres helt egne præmisser, og den leg, der igangsættes, rammesættes og eventuelt understøttes af de voksne omkring børnene.

Leg, læring, udvikling og dannelse sker i børnefællesskaber, som de voksne sætter rammerne for. Dagtilbuddets hverdag skal skabe rum til at børn kan indgå i både kendte og nye relationer på tværs af alder, køn og kultur. Det er det pædagogiske personale og ledelsens opgave at skabe balancen mellem individ og fællesskab i dagtilbuddet.

Social og personlig udvikling

Sociale kompetencer er nøglen til børnefællesskabet. Ved at være en del af fællesskabet oplever barnet glæden ved samspillet med andre børn. I Børnegården Sct. Anna indgår børnene konstant i relationer med andre børn og voksne. Denne dannelse og læring er en forudsætning for at kunne agere i den komplekse verden, som børnene vokser op i.

Igenem legen udvikler børnene kompetencer, som er centrale for deres udvikling. I legen afprøves og udforskes verden. Gennem legen dannes venskaber, hvor barnet afprøver og oplever den styrke og den betydning det har, at give og opnå anerkendelse.

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

For at kunne fungere i en gruppe er det nødvendigt, at barnet lærer at tage hensyn til og udvise respekt for andre. I mødet med andre erfarer barnet noget om sig selv og samtidig lærer barnet, hvordan dets adfærd og reaktioner virker på omverdenen.

I det sociale fællesskab har børnene rig mulighed for at lære at løse konflikter, forhandle og samarbejde. De skal lære, at der i fællesskabet er plads til at give udtryk for, hvad de gerne vil og har lyst til, men også forstå, at andre, ligesom de selv, har samme behov.

Det pædagogiske personale er opmærksomme på at facilitere lege og legemiljøer, hvor børnene har muligheder for at fordybe sig og udvikle legen. Både i børne- og vokseninitierede aktiviteter er der pædagogisk fokus på, at alle børn deltager i gode legerelationer, samt at alle børn er inddraget i en gruppe af venner. Her inddrager pædagogerne også gerne forældrene i dialog om, hvordan forældrene kan støtte op om børnefællesskabet gennem f.eks. legeaftaler.

4. Det pædagogiske læringsmiljø hele dagen

Det pædagogiske læringsmiljø er rammen for børns trivsel og læring og indeholder mange af de andre aspekter beskrevet i skabelonen.

Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal være til stede hele dagen fra modtagelsen om morgenen til de sene eftermiddagstimer. Det pædagogiske læringsmiljø skal blandt andet give barnet mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien, lege forskellige og udviklende lege og bruge både emotionelle, sociale og kognitive kompetencer.

I arbejdet med børn i dagtilbud er fokus på at skabe pædagogiske læringsmiljøer, der ud fra et helhedssyn understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn. Det kræver viden, der med afsæt i faglig refleksion med kollegaer og ledelse, skal bruges til at udvikle stærkere pædagogiske læringsmiljøer for børnene og stærkere læringsfællesskaber for de professionelle.

Læring og dannelse

Dannelse og læring er den proces som foregår, når vi tilegner os nye erfaringer, ny viden og nye holdninger. Denne proces er både dynamisk, kompleks, kompliceret og flertydig. Desuden er processen forskellig fra person til person dvs. individuel. På denne baggrund er det ikke muligt at tilrettelægge rammer og aktiviteter, der fører til et sikkert resultat. Vi lærer ofte noget helt andet end det tilsigtede. Men det er muligt at tilrettelægge rammer og skabe aktiviteter der understøtter og sigter på retningsgivet dannelse og læring. Vi arbejder til stadighed på at skabe et miljø, der understøtter barnets udvikling. Den daglige pædagogiske praksis, tager både udgangspunkt i børnenes egen handlinger og aktiviteter og i de målrettede pædagogiske aktiviteter, som det pædagogiske personale har tilrettelagt.

Et sundt udviklingsmiljø giver plads og tid til både progression og regression, dvs. barnets aktive deltagelse og barnets tilbagetræk til passivitet, en vekselvirkning mellem det at suge læring til sig og fordøje den.

Alle børn skal opleve at have tid og ro til at gå på opdagelse i et trygt læringsmiljø. Vi skaber rammerne, hvori børnene kan udforske sig selv og deres omgivelser. Vi giver rum og tid til legende nysgerrige børn, der øver sig i f.eks. relationsdannelse, selvhjulpenhed og omverdensforståelse.

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

I gennem daglig sparring og på vores møder udvikler vi de daglige rutiner. Personalegruppen består af forandringsvillige medarbejdere, som hele tiden har barnets perspektiv for øje.

Vi undersøger jævnligt, om rutinerne understøtter det samlede pædagogiske læringsmiljø.

På vores møder indgås aftaler om, hvordan sparring og debatter omsættes til praksis. Det betyder, at alle er klare på deres rolle. På efterfølgende møder evaluerer vi igangsatte tiltag.

5. Læring og læreplanstemaer

Børn lærer ved at udforske deres omverden med krop og sanser, ved at blive mødt af spørgsmål og udfordringer og ved selv at undres og stille spørgsmål. Børn lærer også ved at eksperimentere, prøve sig frem, fejle, gøre opdagelser og finde innovative løsninger. Børn lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale interaktioner med de andre børn og de voksne i dagtilbuddet. Motivation og passende udfordringer har betydning for at lære og udvikle sig – både som individ og som del af et fællesskab. Børn har brug for voksne, der sætter rammer, guider og vil noget med dem, men de har også brug for plads til at være sig selv og til at gøre deres egne erfaringer.

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaerne skal tage udgangspunkt i Børne- og Socialministeriets beskrivelser af temaerne. Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges inden for Børne- og Socialministeriets to pædagogiske mål for hvert læreplanstema, hvor de pædagogiske mål beskriver sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Læreplanstemaerne er tilsammen udtryk for et bredt læringssyn, og det er afgørende, at de tænkes i en sammenhæng i dagtilbuddets arbejde. Opdelingen i temaer skal sikre fokus på forskellige centrale elementer i børns læring og udvikling i dagtilbud. Læs de ministerielt fastsatte indholdsbeskrivelser og mål for læreplanstemaerne i: "Den styrkede pædagogiske læreplan – rammer og indhold", der kan findes på: www.emu.dk/omraade/dagtilbud.

Læreplanstemaerne er:

1. Alsidig personlig udvikling.
2. Social udvikling.
3. Kommunikation og sprog.
4. Krop, sanser og bevægelse.
5. Natur, udeliv og science.
6. Kultur, æstetik og fællesskab.

I Børnegården Sct. Anna har vi fokus på, at læreplanstemaerne er i spil i hele dagen.

Lige før Covid-19 ramte i marts 2020 var vi i gang med at ændre på vores måde at arbejde med planlagte pædagogiske aktiviteter. I forbindelse hermed har vi ændret hele vores struktur for pædagogisk planlægningstid. Fokus er på systematisk indsamling af data, omsætning af data til pædagogiske indsatser og evaluering.

Formålet med dette er at facilitere og etablere pædagogiske læringsmiljøer, der strækker sig over hele dagen og som tager udgangspunkt i børneperspektivet.

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

Vi arbejder ud fra "De 12 pædagogiske mål".

6. Det fysiske og æstetiske børnemiljø

Det fysiske miljø bør invitere til leg, udforskning af omgivelserne og såvel fysisk aktivitet som fordybelse både inde og ude. Den fysiske indretning bør være fleksibel i forhold til at kunne bruges til varierende pædagogiske formål, men bør samtidig muliggøre en kontinuitet i længerevarende lege og andre aktiviteter.

Fysiske rammer ude og inde

Den fysiske indretning er facilitator for børnenes leg, fællesskabet og muligheden for fordybelse. I Børnegården Sct. Anna lægger vi vægt på at skabe fysiske omgivelser af høj kvalitet. Huset og legepladsen er indrettet med rum, hvor der er mange huler og kroge, som giver en rum-i-rummet-effekt - både ude og inde. Dette gør det muligt for børn og voksne at fordele sig. Dermed er der rig mulighed for at sænke støjniveauet og skabe rammerne for fordybelse og kommunikation.

Lokalerne er praktiske og hyggelige, med mulighed for aktiviteter med høj intensitet og også mulighed for at finde ro og lave aktiviteter i lav skala og rummene er indrettet, så man kan tilrettelægge aktiviteter for mange eller for få.

7. Børn i udsatte positioner

Dagtilbud af høj kvalitet med gode pædagogiske læringsmiljøer har stor betydning for alle børn, men særligt for børn i udsatte positioner. Børn kan være i udsatte positioner af vidt forskellige grunde, og det pædagogiske personale og andre fagprofessionelle har ansvar for med tidlig, rettidig indsats at identificere børn med behov for en særlig opmærksomhed. Samtidig skal der arbejdes med rummelige fællesskaber, hvor alle børn har en naturlig plads. Børn i udsatte positioner skal støttes, så de både udfordres tilpas og oplever mestring i det almene fællesskab og efter behov også i mindre gruppesammenhænge med et særligt fokus. Nogle gange skal legen støttes, guides og rammesættes, for at udsatte børn kan være med, og for at legen udvikler sig positivt for dem. Kvaliteten i interaktionen mellem barn og voksen er betydningsfuld for alle børn, men i særlig grad for børn i udsatte positioner.

Det rummelige fællesskab

Børnegården Sct. Anna skal og kan rumme alle børn, uanset hvilke udfordringer de måtte have. I det dagtilbuddet fortrinsvis modtager børn fra velfungerende familier, er ressourcerne til børn i udsatte positioner gode.

Den samlede pædagoggruppe besidder en bred og relevant vifte af viden, som sættes i spil, når et barn skal have særlige indsatser. Vi har gode procedurer for at hente ekspertise udefra, når det er nødvendigt (PPR, pædagogiske fagkonsulenter, sundhedsplejersker, skole, Tværfaglig enhed

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

mv.)

Der er i den daglige praksis stort fokus på at alle børn inddrages i fællesskabet. Det pædagogiske personale er til rådighed og støtter, når et barn er usikkert, bange, ked af det eller har svært ved selv at skabe relationer til de andre børn.

Det pædagogiske personale kender hvert enkelt barn som en lille person og de forholder sig til det enkelte barn. De voksne møder ikke det enkelte barn som blot en del af en gruppe, men som enkeltindivider med hver deres tilgang og bidrag til fællesskabet.

Når der er behov for ekstra indsats overfor et enkelt barn eller en gruppe af børn, har dagtilbuddet økonomiske resurser til at ansætte vikarer, mens de faste pædagoger løser opgaven. Flere pædagoger har special pædagogisk viden, som hele dagtilbuddet kan trække på.

Forældrerummeligheden i dagtilbuddet er stor. Forældrene tager både på eget initiativ og på opfordring fra pædagogerne hånd om at inkludere alle børn i børnefællesskabet. F.eks. ved at lave legeaftaler udenfor børnehaven med fokus på at invitere andre, end lige de kammerater som barnet selv vælger.

Forældrene er også meget imødekommende overfor f.eks. flygtningefamilier, hvor de tager initiativ til kontakt på en positiv måde.

8. Forældresamarbejde

Et godt forældresamarbejde om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse er af afgørende betydning. Forældrene skal derfor både inddrages aktivt i og have indflydelse på dagtilbuddets arbejde. Samarbejdet sker både i form af det formelle bestyrelsesarbejde/forældrerådsarbejde og samarbejdet i hverdagen på tværs af dagtilbud og hjem om det enkelte barn, og om skabelsen af inkluderende børnefællesskaber.

I det daglige forældresamarbejde indgår også vejledning af og sparring med forældrene om, hvordan de understøtter deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det pædagogiske personale og forældrene afstemmer forventningerne til hinanden og samarbejdet, med afsæt i den enkelte families behov, og alle skal opleve, at de bliver set, hørt og har indflydelse.

Forældrene i det selvejende dagtilbud

Vi samarbejder med forældrene om børnenes trivsel, udvikling, dannelse og opdragelse. Forældre og dagtilbud varetager hver sin opgave i forhold til barnet. Barnet socialiseres gennem de to verdener. Derfor skal samarbejdet bygge på fordomsfrihed og en ligeværdig dialog om barnets udvikling og opdragelse. Det pædagogiske personale er ansvarlige for at være tydelige i de krav og forventninger der stilles til forældrene. Pædagogerne stiller sig til rådighed med deres faglige viden til vejledning og sparring for forældrene. Dette sker både i de daglige dialoger når barnet bringes og hentes og i strukturerede forældresamtaler. De pædagogiske ledere tilbyder opstartsmøder for nye børn inden start i henholdsvis vuggestue og børnehave. I opstartsmøder for nye forældre, deltager et bestyrelsesmedlem.

I det selvejende dagtilbud er bestyrelsen, som består af forældre med børn i dagtilbuddet, den øverste myndighed. For at kunne udfylde denne rolle, er bestyrelsen tæt på ledelsens beslutninger og tæt på, hvilke overordnede pædagogiske principper der arbejdes efter og hvordan disse praktiseres i dagligdagen.

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

Ledelsen bruger bestyrelsesmøderne til at få indsigt i, hvordan den pædagogiske faglighed spiller sammen med forældregruppens ønsker til den pædagogiske ydelse i dagtilbuddet.

Vi anvender i høj grad bestyrelsen til at kvalificere samarbejdet med forældregruppen. Forældrene i bestyrelsen ved, hvad den moderne børnefamilie efterspørger og hvilke prioriteringer de ønsker at dagtilbuddet skal vægte.

Samarbejdet med bestyrelsen indeholder også debatter om, hvorvidt den kommunikation som vi praktiserer virker efter hensigten. Målet er, at forældrene skal føle sig velinformerede om deres barns hverdag. Vi har også mange gode dialoger om, hvordan forældrene kan støtte op om barnets dannelse, børnefællesskabet, det pædagogiske læringsmiljø etc.

9. Inddragelse af lokalsamfundet

Som led i arbejdet med den pædagogiske læreplan skal dagtilbuddet overveje, hvordan lokalsamfundet i form af fx skoler, biblioteker, museer, idrætstilbud og -faciliteter, plejehjem, erhvervsliv mv. kan inddrages med henblik på at styrke dagtilbuddets pædagogiske læringsmiljø.

Dagtilbuddet skal endvidere overveje om et samarbejde med fx ældre medborgere, skolebørn fra mellemtrinnet og udskoling eller andre frivillige i lokalsamfundet, der ønsker at bidrage med en særlig viden eller interesse inden for eksempelvis natur, sport, musik, sundhed eller håndværk, kan bidrage til at styrke arbejdet med pædagogiske læringsmiljøer.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.

Inddragelse af forældregruppen

Bestyrelsen arbejder til stadighed på at skabe et miljø, hvor forældrene tager ejerskab til dagtilbuddet. Dette gøres ved at tilrettelægge forskellige arrangementer med og uden børn, ved at opfordre forældrene til at bidrage i hverdagen til opgaver, hvor personalet har brug for hjælp (deltagelse i ture, beplantning af legeplads, småreparationer etc.) eller til at berige børnenes horisont (klassisk koncert, danseteater, arbejdspladsbesøg, fisketur etc.)

Vi har tæt samarbejde med den kommunale skole og det kommunale dagtilbud. Vi benytter i høj grad midtbyens mange kulturtilbud, nærliggende skov og strand. Vi har et venskabsplejehjem og vi har på det seneste deltaget i den lokale kirkes "Børnetjeneste", hvor børnene præsenteres for eksistentielle spørgsmål og kirkeårets traditioner – uden at det bliver missionerende.

10. Sammenhæng med børnehaveklassen

Sammenhæng i børnenes liv betyder, at skolen bygger videre på et tydeligt børneperspektiv, der tager over, hvor dagtilbuddet slipper. Det skoleforberedende arbejde i dagtilbud handler især om, at der i børnenes sidste år i dagtilbud etableres pædagogiske læringsmiljøer, der understøtter børnenes sociale kompetencer

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

og færdigheder som vedholdenhed og fordybelse. Derved forberedes de på at møde nye sociale og faglige sammenhænge med tro på egne evner, nysgerrighed og gå-på-mod. Det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbud skal også introducere til og give børnene mulighed for at udvikle faglige færdigheder i form af leg med bogstaver, tal, mønstre, former m.v.

Overgange i barnets liv

Gennem hele den tid hvor børnene er i dagtilbuddet arbejder vi målrettet med at udvikle børnenes sociale kompetencer, deres robusthed til at møde verden, deres vedholdenhed og efter alder og evner støtter vi det enkelte barn i en stadig fremadrettet løbende udvikling.

Vi har, blandt andet via et jobrotationsprojekt, arbejdet intens med overgangen mellem vuggestue og børnehave. Dels for at støtte børn og forældre i overgangen, dels for at personalet opnår større indsigt i, hvad børnene kommer fra og hvad de kommer til. Jobrotationsprojektet har også til formål at fastholde og videreformidle værdifuld faglig viden om barnet, så tidlig rettidig indsats kan praktiseres.

I barnets sidste år i børnehaven er det tilknyttet "Storebørnsgruppen". Gruppens formål er at ruste barnet til skolelivet.

Skole og dagtilbud på Frederiksbjerg har tæt samarbejde både omkring skolestart og omkring overgange. I samarbejde mellem skole og dagtilbud er der udarbejdet et skriv til forældrene om, hvilke kompetence barnet skal besidde inden skolestart. Ligeledes har vi udarbejdet fælles overgangspapirer til pædagoger og indskolingslærere, som udfyldes ved skolestart.

I den sidste forældresamtale, 6 – 8 måneder før barnet skal starte i skole, gennemgås skolen skriv om skoleparathed med forældrene, således at forældrene spores ind på, hvad der kræves af barnet for at det skal få en god start i skolen og så forældrene kan støtte barnet i tilegnelse af disse kompetencer.

Børnene i dagtilbuddet har mulighed for at deltage i aktiviteter på skolen og til at lege på skolens områder.

Pædagoger og indskoling afholder årlige møder, hvor der gøres status på hvordan overgangen forløber og skolen giver pædagogerne tilbageløb på, om de pædagogiske indsatser som prioriteres i børnehaven, kan genkendes i skolen.

Yderligere er pædagogerne fra børnehaven i "praktik" i indskoling, for at få indblik i, hvilke krav der møder børnene, når de starter i skolen.

11. Ledelse

Ledelsen har ansvaret for, at personalet besidder viden og konkrete kompetencer til at kvalificere det pædagogiske læringsmiljø og til at inddrage forældrene. Ledelsen understøtter og kvalificerer faglige, pædagogiske refleksioner hos personalet via facilitering, sparring og løbende metodeudvikling med fokus på udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer og på at skabe stærkere læringsfællesskaber. Den samlede ledelse understøtter dagtilbuddets åbenhed over for lokalsamfundet. Den pædagogiske leder organiserer arbejdet, så det understøtter personalets arbejde med den pædagogiske læreplan.

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

Kompetencepædagoger og nærved ledelse

Ledelsen i Børnegården Sct. Anna sikrer og understøtter det pædagogiske arbejde ved en vekslen mellem kompetenceudvikling af den samlede personalegruppe og kompetenceudvikling af den enkelte pædagog. Vi har i mange år arbejdet med en model, hvor hver enkelt pædagog uddannes og støttes i at varetage særlige områder, fx sprog, motorik, for tidligt fødte børn, udeliv, forældresamarbejde, praktikvejledning, **kost og måltidskultur** osv. Pædagogen forpligtes til at vejlede kolleger og forældre indenfor eget kompetenceområde.

Vi har en særdeles god kultur for at dele viden.

I den årlige MedarbejderUdviklingsSamtaler kortlægges, hvilke interesseområder den enkelte pædagog har og dette parres med ledelsens vurdering af, hvilke kompetencer dagtilbuddet savner. Ved nyansættelse målrettes jobprofilen således, at dagtilbuddets samlede kompetenceprofil udbygges og udvikles.

Da vi er en lille enhed, hvor alle 3 ledere er i samme hus og er tilgængelige for alle medarbejdere hver dag, har ledelsen stor mulighed for at udøve nærved ledelse og for at gå foran og vise medarbejderne hvordan. De to pædagogiske ledere har ca. halvdelen af deres arbejdstid fordelt rundt på alle børnegrupper. Det giver dem en stor indsigt i, hvordan de vedtagne pædagogiske principper omsættes i kerneopgaven med børnene.

Der er fastlagte møder i og udenfor åbningstiden, hvor pædagogerne kan sparre om og planlægge det pædagogiske arbejde. Desuden er der mange mellemrum i dagligdagen, hvor der kan sparres. Ledelsen understøtter og er lydhøre overfor pædagogernes synspunkter til, hvordan praksisser kan ændres til at blive endnu bedre og mere effektive.

12. Pædagogisk personale

Det pædagogiske personale skal sammen skabe et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er plads, tid og ro til at være barn. Det er hensigten, at legen og den legende tilgang til læring, barnets interesser, undren og nysgerrighed, samt det pædagogiske personales viden om at fremme læring og udvikling, er udgangspunktet for de læreprocesser, som barnet indgår i. For at kunne lykkes med dette er det centralt, at det pædagogiske personale i det interne arbejde både kan tage ledelse og give følgeskab.

Organisering af pædagogiske arbejde i Børnegården Sct. Anna

Vores kerneopgave er, at sikre børnenes trivsel, dannelse, udvikling og læring. Dette sker gennem en anerkendende tilgang til barnet og barnets baggrund med udgangspunkt i en balance mellem individ og fællesskab.

Legen er en altafgørende aktivitet i barnets udvikling. Det pædagogiske personale skaber rammer, hvori legen kan udfoldes og det pædagogiske personale understøtter børnenes selvorganiserede aktiviteter gennem vedvarende observationer af, hvordan legen udspiller sig.

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

Gennem observationer af legen støtter og vejleder pædagogerne barnet, så de rigtige indsatser sættes i værk, med henblik på stadig udvikling.

Dagen igennem veksles mellem aktiviteter som børnene selv sætter i gang og organiserer og aktiviteter som det pædagogiske personale har igangsat.

For at skabe læringsmiljøer af høj kvalitet reflekterer pædagogerne til stadighed over egen faglighed og egen praksis. Vi har i flere år arbejdet efter metoder fra KIDS. Det pædagogiske personale er derfor trænet i at kunne vurdere om de intentioner som de har, når de sætter et pædagogisk projekt i gang, fører til progression hos børnene. Og til at vurdere om de pædagogiske læringsmiljøer lever op til de pædagogiske intentioner og det enkelte barns udvikling i fællesskabet.

Personalet er introduceret for KOLB's læringscirkel som metode til at arbejde målrettet dels med databaserede pædagogiske projekter, dels med evaluering af disse projekter.

KOLB's læringscirkel er en stringent og struktureret måde at drøfte, evaluere og reflektere over sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes dannelse, læring og udvikling.

De faglige fyrtårne i afdelingerne har udviklet et redskab, som alle stuer skal anvende til planlægning og evaluering af det pædagogiske arbejde på stuen.

Gennem omlægning af hele vores mødestruktur, har ledelsen forsøgt at give pædagogerne rum til at arbejde med implementering af den styrkede læreplan.

13. Dokumentation og refleksionspraksis

Ledelsen har ansvar for, at det pædagogiske personale løbende forholder sig refleksivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det kan fx ske ved, at praksis fastholdes gennem pædagogisk dokumentation, der danner grundlag for analyse, og systematisk refleksion og justering af praksis.

Professionel dømmekraft og en systematisk faglig og kritisk refleksion over egen og fælles praksis er et vigtigt grundlag for lokalt at udvikle dagtilbud af høj kvalitet. Refleksionen forudsætter, at man er nysgerrig og undersøgende på hinandens praksis, søger sparring og tilbyder hjælp. Samtidig skal man turde udfordre hinandens vaner og rutiner og gøre det naturligt at dele viden og ideer til nye løsninger på tværs. Med afsæt i refleksionen og en stærk feedbackkultur skabes der i dagtilbuddet, afdelingen og i den enkelte gruppe stærkere læringsfællesskaber. Derved opbygges og udvikles både den professionelle kapacitet og dømmekraft.

Dokumentationen kan både være kvantitative og kvalitative data. Dokumentation til udvikling af de pædagogiske læringsmiljøer kan være personalets beskrivelser, iagttagelser eller videooptagelser af den pædagogiske praksis. Dokumentation af børnenes udbytte kan eksempelvis være børnenes egne produktioner, meninger, udtryk for trivsel, hvad de er optagede af og forældrenes informationer, holdninger og tilfredshed. Dokumentation er også det pædagogiske personales erfaringer, viden fra observation af børnenes leg og fortællinger fra praksis. Sidst men ikke mindst er data også viden baseret på forskning, resultater af evidensbaserede undersøgelser, socioøkonomi, vurderingsredskaber til fx sprog og robusthed mv. Der skal være balance mellem de ressourcer, der bruges på at dokumentere på den ene side og det udbytte, som det pædagogiske personale får, på den anden side.

Den pædagogiske dokumentation og refleksionspraksis vil tage afsæt i de bærende principper for Stærkere Læringsfællesskaber.

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

KOLB og KIDS

Med inspiration fra Stærkere Læringsfællesskaber arbejder vi i Børnegården Sct. Anna med at udvikle og styrke vores stærke feedbackkultur, hvor der er plads til refleksion og nysgerrighed overfor egen og andres praksis.

Ledelsen har, med vejledning fra de faglige fyrtårne forsøgt at skabe rammerne for at tænke planlægning af pædagogiske læringsmiljøer på en lidt anderledes måde. Vi har besluttet, at vi arbejder med KOLB's læringscirkel og at vi arbejder videre med KIDS, som er kendt af det pædagogiske personale.

Data og dialog skal hænge sammen i vores refleksionspraksis. Data kan ikke stå alene, samtidig med, at refleksioner skal bygge på datainformation. Intentionen er, at vi i daglig praksis møder hinanden med gode intentioner og spørgsmålet "Hvad bygger du det på"? når vi undrer os.

De Faglige Fyrtårne har udviklet et planlægnings- og evalueringsskema til pædagogisk planlægning. Skemaet anvendes systematisk af alle stuer i dagtilbuddet.

Ledelsen har via ændret struktur for at arbejde med pædagogisk planlægning og refleksion, skabt de organisatoriske rammer for, at der arbejdes målrettet og ens i hele huset.

14. Evaluering

Udover at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet er dagtilbudslederen også ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål for de seks læreplanstemaer og skal beskrive sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Evalueringen skal offentliggøres.

Evalueringen baseres på den indsamlede dokumentation, herunder den løbende pædagogiske dokumentation og de systematiske refleksioner, der foregår i det enkelte læringsfællesskab blandt ledere og pædagogisk personale.

Evaluering og videndeling

Det planlægnings- og evalueringsværktøj som vi anvender, giver data og dokumentation til at kunne vurdere, om vores pædagogiske læringsmiljøer understøtter de intentioner, som vi har for børnenes udvikling. Planlægnings- og evalueringsværktøjet er udviklet til anvendelse af pædagogerne på stueniveau.

Ud over at hver enkelt stue arbejder målrettet med egen børnegruppe, har hver afdeling besluttet hvilke læreplanstemaer de særligt vil kaste lys på. Det seneste år har temaet været Science (begge afdelinger) og Motorikvurderinger (vuggestuen).

Ud fra både de pædagogiske evalueringer som pædagogerne løbende udarbejder og en generel evaluering på Sct. Annas særlige indsatsområde udvælger ledelsen, hvilke der skal anvendes som generel evaluering for hele dagtilbuddet.

I mange år har vi arbejdet med kompetencepædagoger, hvor hver enkelt pædagog uddannes til at varetage særlige kompetenceområder for hele dagtilbuddet. Pædagogerne vejleder, sparrer og

BØRNEGÅRDEN SCT. ANNA

underviser deres kolleger og forældrene indenfor deres kompetenceområde. Gennem nyansættelser, kurser og uddannelse vedligeholdes og suppleres pædagoggruppens samlede kompetencer løbende.

Ledelsen trækker "hårde" data fra Dialoghjul, Motorikvurderinger, Sprog vurderinger, TRAS mv. for at kunne vurdere om dagtilbuddets pædagogiske indsatser virker.

95% af alle børn i vuggestueafdelingen fortsætter i børnehaveafdelingen. Vi har et veludviklet system for at arbejde med overgange, således, at værdifuld viden fra vuggestuen ikke går tabt når barnet starter i børnehave.

Denne læreplan er et dynamisk redskab til udvikling af de bedste vilkår for trivsel, læring og udvikling.

Læreplanen skal være nærværende for alle medarbejdere og det er ledelsens ansvar, at dette sker.

Der vil foregå løbende tilpasninger og evalueringer af den pædagogiske praksis på baggrund af de data som igangsatte projekter giver. En gang årligt vil ledelsen i samarbejde med de uddannede pædagoger udvælge det kommende års indsatsområder.

